

Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller

Cloo - Soet, Akke

Kenmerk

Z.22.386297 / D.22.1603477

Vertrouwelijkheid

Openbaar

Onderwerp

Kaderbrief 2024-2027 Veiligheidsregio Fryslân

Onderwerp

Kaderbrief 2024-2027 Veiligheidsregio Fryslân

Voorgesteld besluit

1. Geen zienswijze over de kaderbrief 2024-2027 in te dienen bij het dagelijks bestuur van Veiligheidsregio Fryslân onder voorwaarde dat scenario 3, zoals beschreven in de aanbestedingsbrief, in de begroting 2024 verder wordt uitgewerkt.

Inleiding

Van Veiligheidsregio Fryslân (VRF) is de kaderbrief 2024-2027 ontvangen. In artikel 28 van de gemeenschappelijke regeling (GR) VRF is bepaald dat de raden van de deelnemende gemeenten bevoegd zijn een zienswijze over de kaderbrief naar voren te brengen bij het Dagelijks Bestuur (DB).

Beoogd effect

De belangen van gemeente Heerenveen in de GR VRF veiligstellen.

Argumenten

1.1 De indexatie staat ter discussie.

De kaderbrief 2024-2027 is besproken in de bestuurscommissie Veiligheid en Gezondheid en het DB. Over de indexatie van 14,5% voor de materiële kosten is uitgebreid gediscussieerd. In de huidige systematiek is de indexering gebaseerd op de Consumentenprijsindex (CPI), conform bestuurlijke afspraken. De afgelopen jaren heeft dit geen problemen opgeleverd, omdat de CPI vrijwel gelijk was aan de compensatie die gemeenten ontvingen uit het gemeentefonds.

Er is nu echter sprake van een zeer hoog inflatiepercentage en het is niet bekend in hoeverre gemeenten worden gecompenseerd voor de huidige inflatie.

Naar aanleiding van de discussie heeft VRF in de aanbestedingsbrief alternatieven in beeld gebracht voor de

indexering van de materiële kosten. De huidige afspraak met betrekking tot de werkelijke looncompensatie blijft gehandhaafd.

Bij de behandeling van de begroting 2023 VRF is er ook gediscussieerd over de gehanteerde index die ten grondslag ligt aan de indexatie van de materiële kosten. Uitkomst was dat in opdracht van het bestuur momenteel een evaluatie wordt uitgevoerd over de te hanteren index. De uitkomsten van deze evaluatie worden in het eerste halfjaar van 2023 verwacht.

1.2 De kaderbrief is gebaseerd op de huidige bestuurlijke afspraken.

De bestuurlijke afspraak om de materiële kosten te indexeren op basis van de CPI over de maand november voorafgaand aan het begrotingsjaar is vastgelegd in de financiële verordening van VRF. De financiële verordening is vastgesteld door het AB. Hier kan alleen van worden afgeweken als het algemeen bestuur (AB) hierover een besluit neemt. Omdat het AB nog geen besluit heeft genomen om af te wijken van de bestuurlijke afspraken is de kaderbrief opgesteld op basis van de huidige afspraken.

Financieel kader 2024-2027

Het meerjarig financieel kader vormt de basis voor de op te stellen begroting. De beleidsmatige en autonome financiële ontwikkelingen leiden tot onderstaand kader:

Kader 2024-2027 (x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Gemeentelijke bijdrage 2024	75.695	77.974	79.768	81.619
<i>Structureel</i>				
Nu niet zwanger	165	171	178	185
Beleidsadvisering preventie	111	116	120	125
<i>Totaal beleidsontwikkelingen 2024-2027</i>	<i>276</i>	<i>287</i>	<i>298</i>	<i>310</i>
Cao: loonontwikkeling incl. werkgeverslasten	1.110	2.026	2.909	3.847
Cpi: structureel 2,0% (voorlopig '24 14,5%)	3.446	3.855	4.029	4.192
<i>Totaal autonome ontwikkelingen 2024-2027</i>	<i>4.556</i>	<i>5.881</i>	<i>6.939</i>	<i>8.038</i>
<i>Totaal effecten 2024-2027</i>	<i>4.831</i>	<i>6.168</i>	<i>7.237</i>	<i>8.348</i>
Procentuele ontwikkeling	6,4%	7,9%	9,1%	10,2%
Gemeentelijke bijdrage	80.526	84.142	87.005	89.967

Beleidsontwikkelingen

Nu niet zwanger

Het programma Nu Niet Zwanger is een voorbeeld van preventieve inzet. Er wordt ondersteuning en zorg op maat geboden aan mensen in de vruchtbare leeftijd. Daarmee worden zoveel mogelijk onbedoelde zwangerschappen voorkomen. De structurele kosten bedragen vanaf 2024 € 165.000 per jaar.

Beleidsadvisering preventie

In de GGD Meerjarenkoers hebben gemeenten de GGD gevraagd een stevigere rol te pakken als regisseur en adviseur in de preventieketen. De diverse landelijke regelingen zoals het IZA, GALA en SPUK vragen om meer coördinatie en afstemming. Ook de verschillende (zorg-)programma's binnen Friesland vragen om een zorgvuldige analyse en advies voor de gemeente. Hiervoor wil VRF de capaciteit op strategische

beleidsadviesing voor Friesland vergroten, naast de lokale beleidsadviseur binnen de regio/gemeente. Hiervoor worden vanaf 2024 middelen gevraagd (1 fte: € 111.000).

Autonome ontwikkelingen

CAO Loonontwikkeling incl. werkgeverslasten

De huidige cao loopt tot 1 januari 2023. Er is nog geen nieuwe cao. De indexering van de loonkosten die is aangegeven in de septembercirculaire van het gemeentefonds is het uitgangspunt voor deze kaderbrief.

In de begroting 2023 was de Veiligheidsregio uitgegaan van indexering van 2,1% voor 2024 en voor de jaren daarna 2,4%. Nu blijkt dat de indexering voor 2024 4,2% bedraagt, voor 2025 4,1% en 3,9% voor 2026 en 2027. Dit leidt tot een verhoging van de kosten.

CPI structureel 2% (voorlopig '24 op 14,5%)

De indexering voor de materiële kosten is gebaseerd op de CPI over de maand november voorafgaand aan het begrotingsjaar. De CPI over november 2022 is nog niet bekend. Daarom wordt in de kaderbrief voor het jaar 2024 uitgegaan van de laatst bekende CPI (september 2022): 14,5%. Voor 2025 wordt uitgegaan van een indexering voor materiële kosten van 2,5%, gevolgd door 2,0% per jaar vanaf 2026.

Scenario's

In de aanbiedingsbrief worden scenario's beschreven die kunnen leiden tot een mogelijke alternatieve oplossingsrichting voor de indexering van de materiële kosten.

Scenario 0: De huidige systematiek wordt gehandhaafd.

Dit betekent dat het bovenstaande kader 2024-2027 ongewijzigd blijft. Voor gemeenten betekent dit dat zij worden geconfronteerd met een forse uitzetting van hun begroting waarvan het uiterst onzeker is of hier een compensatie uit het gemeentefonds tegenover komt te staan.

Scenario 1: Prijsontwikkeling gelijk laten aan het laatst vastgesteld kader, leidend tot een takendiscussie.

Dit betekent dat het effect van de autonome ontwikkelingen niet wordt doorberekend. Dit leidt tot een aanzienlijke inperking van de omvang en kwaliteit van de taakuitvoering. Deze oplossingsrichting leidt tot een takendiscussie en mogelijk tot het niet langer voldoen aan de wettelijke vereisten.

Scenario 2: Prijsontwikkeling gelijk laten aan het laatst vastgesteld kader en het tekort achteraf verrekenen.

Dit betekent dat de autonome ontwikkelingen niet worden doorberekend, waardoor VRF koerst op een groot tekort van € 4,5 miljoen in 2024. Als dit tekort daadwerkelijk optreedt leidt dit tot een negatieve egaliseringsreserve van € 2 miljoen. Om de egaliseringsreserve weer aan te vullen tot het minimumniveau van € 1,5 miljoen zullen gemeenten totaal € 3,5 miljoen moeten betalen. Het nadeel van dit scenario is dat er wordt voorbijgegaan aan de effecten voor komende jaren. Het vastgestelde kader wordt hiermee structureel te laag geïndexeerd en het risico bestaat dat gemeenten elk jaar aanvullend moeten bijstorten.

Scenario 3: Prijsontwikkeling voorlopig beperken tot 8% en achteraf evalueren.

In dit scenario wordt de indexatie van de materiële kosten voorlopig afgetopt tot 8%. Deze indexatie wordt achteraf op basis van de werkelijke ontwikkeling van het gemeentefonds geëvalueerd. Dit betekent dat de uitbreiding van het financieel kader voorlopig wordt beperkt tot € 2,7 miljoen i.p.v. € 4,5 miljoen, zie de volgende tabel.

	Voorliggend kader	Scenario 3	Verschil
Loonontwikkelingen '24	1.110	1.110	-
Prijsontwikkelingen '24	3.446	1.617	1.829
Totaal effect indexaties	4.556	2.727	1.829
Voorlopige uitbreiding kader	6,4%	4,0%	

In dit scenario wordt de huidige (extreme) inflatie voorlopig niet volledig gecompenseerd maar wordt de definitieve gemeentelijke bijdrage achteraf bepaald op basis van de werkelijke loonprijscompensatie die gemeenten via het gemeentefonds over de jaren 2022, 2023 en 2024 ontvangen.

In scenario 0 ligt het risico bij de gemeenten. Grote onzekerheid of de indexering wordt gecompenseerd door het gemeentefonds.

In scenario 1 ligt het risico bij VRF. Onzekerheid of de taken nog kunnen worden uitgevoerd en of er kan worden voldaan aan de wettelijke eisen.

In scenario 2 is het risico dat er tekorten op de begroting van VRF ontstaan die vervolgens door gemeenten moeten worden bijgestort.

Scenario 3 biedt de volgende praktische oplossingen:

- Het probleem wordt gedeeld tussen gemeenten en de veiligheidsregio.
- Veiligheidsregio Fryslân committeert zich aan een inspanningsverplichting om kritisch te blijven kijken naar de eigen organisatie.
- De uiteindelijke verrekening is na de evaluatie gelijk aan de werkelijke loonprijscompensatie die gemeenten via het gemeentefonds over de jaren 2022, 2023 en 2024 ontvangen.
- Met de indexatie van 8% is getracht om de ontwikkeling van het gemeentefonds zo goed mogelijk in te schatten, en zo het risico van verrekenen voor zowel gemeenten als Veiligheidsregio Fryslân te beperken.

Gezien de voor-en nadelen van de verschillende scenario's adviseert VRF het bestuur om scenario 3 uit te laten werken in de begroting 2024. Dit scenario betreft een tijdelijke afwijking van de huidige systematiek om op gepaste wijze invulling te geven aan de huidige omstandigheden. Daarmee kan de voorliggende kaderbrief 2024-2027 met deze kanttkening worden vastgesteld. De huidige indexatiesystematiek kan in normale omstandigheden 'gewoon' in stand worden gehouden.

1.3 De raad is bevoegd een zienswijze over het financieel kader in te dienen.

VRF komt met het voorstel om scenario 3 uit te laten werken in de begroting 2024. Hiermee komt VRF tegemoet aan de volgende bezwaren:

- Het is niet reëel om de materiële kosten op dit moment voor 2024 en verdere jaren al met 14,5% te verhogen. Het zijn momenteel financieel ingewikkelde en onzekere tijden. Het is lastig om ver vooruit te kijken, de onzekerheid wat de werkelijke indexatie voor de toekomst zal zijn is erg groot.
- Er bestaat grote onzekerheid over de compensatie in het gemeentefonds.

Door scenario 3 uit te laten werken in de begroting 2024 wordt tijdelijk afgeweken van de huidige bestuurlijke kaders, maar wordt het meest recht gedaan aan de huidige extreme omstandigheden.

Daarom wordt geadviseerd geen zienswijze in te dienen onder voorwaarde dat scenario 3, zoals beschreven in de aanbiedingsbrief, in de begroting 2024 verder wordt uitgewerkt.

Risico's of kanttekeningen

1.1 De kaderbrief gaat gepaard met onzekerheid.

De context waarin VRF opereert is weerbarstig en dynamisch. De maatschappelijke relevantie van VRF is door de inzet op het gebied van de coronacrisis, de opvang van ontheemden uit Oekraïne en Crisis Noodopvang, groter dan ooit.

Daarnaast heeft VRF te maken met een aantal belangrijke landelijke lopende ontwikkelingen zoals de Omgevingswet, de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra), de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's en de discussie rondom taakdifferentiatie bij de brandweer. De rol van VRF in de crisissituaties in de toekomst en de uitkomsten van de landelijke ontwikkelingen zijn nog onduidelijk. De onzekerheid over de impact van deze ontwikkelingen is in de kaderbrief terug te vinden.

Communicatie en participatie

Boodschap	Doelgroep	Via welk middel	Door wie	Wanneer
Wij dienen geen zienswijze in over de kaderbrief 2024-2027 onder voorwaarde dat scenario 3, zoals beschreven in de aanbiedingsbrief, in de begroting 2024 verder wordt uitgewerkt.	Dagelijks Bestuur Veiligheidsregio Fryslân	Brief	Gemeenteraad	Na besluitvorming gemeenteraad op 26 januari 2023

Financiën

Bijdrage van gemeente Heerenveen:

	2024	2025	2026	2027
Op basis van de voorliggende kaderbrief	6.045.264	6.315.959	6.531.315	6.754.151
Opgenomen in begroting Heerenveen	5.723.676	5.895.421	6.031.138	6.031.138
<i>Effect kaderbrief op begroting Heerenveen</i>	<i>321.588</i>	<i>420.538</i>	<i>500.177</i>	<i>723.013</i>
Uitwerking scenario 3	-/- 134.156	-/- 137.510	-/- 140.259	-/- 143.065
Effect kaderbrief en scenario 3 op begroting Heerenveen	187.432	283.028	359.918	579.948

De verhoging van de bijdrage bedraagt voor een klein deel beleidsontwikkelingen (circa € 21.000). De rest bedraagt autonome ontwikkelingen. Op dit moment is er nog geen duidelijkheid over de compensatie van de autonome ontwikkelingen. Dit is afhankelijk van de besluitvorming en de ontwikkeling van de indexatie. Als

het AB instemt met de kaderbrief en uitwerking van scenario 3 moeten er ook afspraken gemaakt worden hoe er verrekend gaat worden als de indexatie van VRF afwijkt van het gemeentefonds. Dit wordt meegenomen bij de uitwerking in de begroting 2024. Bij de perspectiefnota 2023 leggen wij u een voorstel voor de verwerking van de financiële consequenties in onze eigen begroting voor.

Bijlagen

Aanbiedingsbrief kaderbrief 2024-2027 VRF

Toelichting kaderbrief 2024

Kaderbrief 2024-2027 VRF

Conceptbrief gemeenteraad Heerenveen